

ביאורי המושגים – בעמוד הבא

יומא עג: (תחילת הפרק) עד עד: (שד מהסוף)

המשנה

<p><u>צירוף אכילה:</u> כל המאכלים מצטרפים</p> <p><u>צירוף שתיה:</u> כל המשקאות מצטרפים</p>	<p><u>שיעור אכילה:</u> תמרה גדולה (כותבת)</p> <p><u>שיעור שתיה:</u> מלא חלל פיו (מלא לוגמיו)</p>	<p><u>רחיצת פנים, נעילת נעליים של יולדת:</u> ר' אליעזר: מותרות, חכמים: אסורות.</p>	<p>5 איסורי יו"כ: אכילה ושתיה, רחיצה, סיכה, נעילת סנדל, חנומיט החיטה</p>
--	--	--	--

מדוע כתוב אסור ולא כתוב חייב כרת:
 א. המשנה מתייחסת לחצי שיעור (שלפי ר"י אסור מהתורה ולפי ר"ל אסור מדרבנן)
 ב. המשנה מתייחסת לשאר האיסורים (חוץ מאכילה ושתיה) שאין עליהם איסור כרת.

קושיות על שיטת ר"ל

קושיה על ר"ל: הברייתא לומדת מפסוק שחצי שיעור אסור תשובה: זוהי אסמכתא בעלמא – האיסור הוא רק מדרבנן!

הנחת יסוד: שבועה לא חלה על איסור דאורייתא או דרבנן

קושיה: אם ר"ל אוסר חצי שיעור מדרבנן – כיצד חלה שבועה על חצי שיעור?
תשובה: שבועה אמנם לא חלה על איסור תורה, אבל היא חלה על איסור דרבנן.

קושיה: על שבועת העדות פטורים גם פסולי העדות מהתורה וגם פסולי דרבנן

תשובה: בפסולי עדות איננו מתחשבים באיסור אלא ביכולת המעשית להעיד.

חצי שיעור

ר' יוחנן: אסורה מהתורה, ריש לקיש: מותרת מהתורה (ואסורה מדרבנן)

↓

טעמו של ר' יוחנן: יש משמעות גם ל - 1/2 מהכמות. שהרי היא ראויה להצטרף לעוד 1/2 כדי ליצור איסור

טעמו של ריש לקיש: כתוב 'אכילה' – פחות מכשיעור אינו אכילה

מניין שעינוי הוא איסור אכילה ושתיה

מקור א': מקיש 'ענינוי' ל'כא לא ת' 108

נוסח 1: כשם שמלאכה היא מניעה פסיבית כך עינוי הוא מניעה פסיבית (ולא התענות אקטיבית של ישיבה בשמש וכדו')

נוסח 2: כשם שמלאכה היא דבר שנאסר במקום אחר כך גם עינוי הוא פעולה שנאסרה במקום אחר (ומריבוי הפועל ע.נ.ה. בכמה מקומות למדים על כל סוגי האכילה – אכילת איסור (פיגול, נבילה וכו'), אכילת היתר (חולין) ואכילת מצוה (תרומה))

מקור ב': 'והאגדת' את הנפש הפ'א'

צריך עינוי שיש בו אבידת נפש

מקור ג': מקיש 'ענינוי' של יו"כ ל'ענינוי' שנאמר במן – כפי שהענינוי של המן היה באכילה כך גם העינוי של יו"כ (עינויים נוספים מוזכרים בתורה אולם נכון להקיש עינוי בידי שמים לעינוי בידי שמים)

ביאורי המושגים

צום יום כיפור – הגמרא מקישה את את העינוי של הצום לאיסור מלאכה ניתן לדייק מכך שאופיו של הצום הוא לאו דווקא עינוי וצער אלא סוג של שבתון והתנתקות מהעולם. ביר"כ אנו מתנתקים מהעולם לכן איננו עושים מלאה ואיננו אכולים ומתענגים. בדרך זו אנו מתנתקים מהעולם ומתנקים מחטאינו ועונתינו. התנתקות זו אינה מדיניות של קבע אלא צורך זמני ולכן יש חובה לאכול לפני יו"כ, ולכן מיד מיר"כ אנו נשלחים לטבע (חג הסוכות)